

Korrektion for Tyskland i eksporten

Resumé:

Papiret omhandler en korrektion for Tyskland i markedsudtrykket som følge af den tyske genforening. Papiret beskriver 3 forskellige typer af korrektioner til markedsudtrykket for Tyskland. Den valgte type korrigerer for et statistikbrud i 1991 ved at øge væksten i det forenede Tysklands import med 31% i markedsudtrykket i 1991.

G:\amb\papir\tyskkor.wp

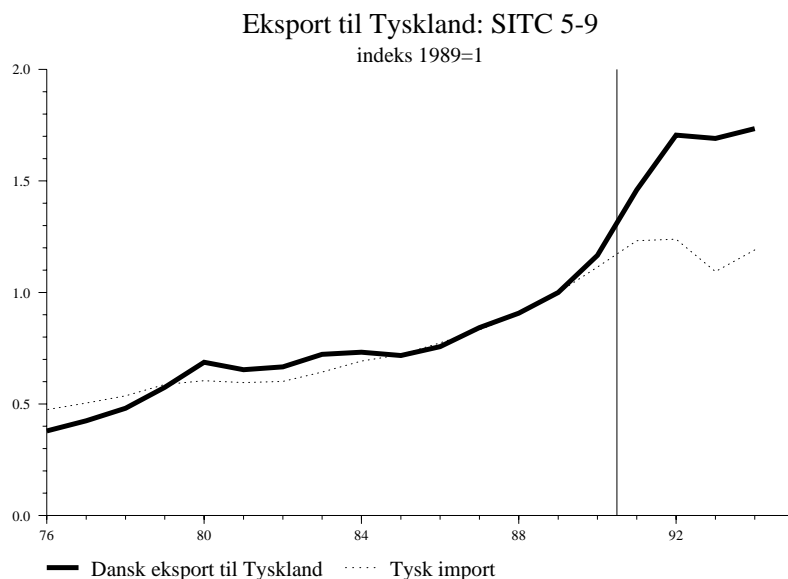
Nøgleord: Eksport, Tyskland, markedsudtryk, genforening, Tysklandskorrektion.

1. Indledning

Dette papir omhandler en korrektion for Tyskland i det markedsudtryk, der indgår i ligningerne for eksport, dvs. fE_{i} , hvor $i=5, 6, 7, 8$. Papiret bygger på tidligere papirer om eksport, AMB 28.02.95 og JAO 06.06.95. Estimationer af eksportrelationer bærer præg af problemer med forklaringsvnen fra og med 1991. Dette skyldes overvejende den tyske genforening.

Den danske eksport til Tyskland af industrivarer er fra 1991 vokset væsentlig kraftigere end den tyske import af industrivarer i alt. Samtidig har den relative pris for Tyskland været nogenlunde konstant, og forklaringen på problemerne fra 1991 med estimation af eksporten kan derfor søges i markedsudtrykket. Eksporten til Tyskland skønnes i 1994 at være 13 mia. kr. større, end man skulle forvente ud fra markedsudtrykket og de relative priser. Problemet vedr. Tyskland illustreres glimrende i figur 1 nedenfor. Indtil 1990 er data for Vesttyskland, fra 1991 er data for det forenede Tyskland.

Figur 1. Udvikling i dansk eksport til Tyskland og tysk import i alt

2. Problemer med markedsudtrykket for Tyskland

Markedsudtrykket er som bekendt en vægtet sum af landenes import af industrivarer. Dette udtryk afspejler efter 1991 ikke, at det tyske marked er steget. Problemet med at måle størrelsen af det tyske marked efter genforeningen kan illustreres af en simpel udenrigshandelsmatrix i tabel 1. Før 1991 måles det vesttyske marked til B+C og det østtyske marked til A+D. Efter 1991 måles det forenede tyske marked til C+D, men udtrykket for det "sande" forenede tyske marked efter 1991 er derimod summen af det vesttyske og det østtyske marked nemlig A+B+C+D. Forskellen mellem det faktisk målte

marked og det "sande" marked er derfor den intra-tyske samhandel (A+B). Efter genforeningen opgøres importen for det forenede Tyskland, og da tages denne intra-tyske samhandel ikke med, fordi den ikke længere karakteriseres som udenrigshandel. Da andelen af industrieksporten til Tyskland af den samlede danske industrieksport i denne periode er stor, vejer dette problem tungt i markedsudtrykket og er derfor en væsentlig årsag til residualer i disse år.

Tabel 1. Sempel udenrigshandelsmatrix

Import i Eksport fra	Vesttyskland	Østtyskland	Verden
Vesttyskland	–	A	ej relevant
Østtyskland	B	–	ej relevant
Verden	C	D	–

3. Forslag til korrektion i markedsudtryk for Tyskland

Det første forslag til en korrektion for Tyskland i markedsudtrykket går på, at det forenede Tysklands marked på langt sigt er 25% større end det vesttyske marked. Dette skyldes, at befolkningen i det forenede Tyskland som følge af den tyske genforening den 3. oktober 1990 blev ca. 25% større end Vesttysklands befolkning. Forslaget bygger på en robust antagelse om, at østtyskere og vesttyskere på langt sigt har samme forbrugssammensætning. Yderligere antages det forenkende, at Danmarks markedsandel i DDR var 0 før 1991, og at den danske markedsandel i DDR efter 1991 er lig markedsandelen i Vesttyskland. Forslaget er derfor, at det tyske marked fra 1991 måles som $1.25 \cdot (B+C)$. Problemet er imidlertid, at der ikke længere offentliggøres tal for det tidligere Vesttysklands import (B+C), efter 1991 offentliggøres der kun tal for det forenede Tysklands import (C+D), så en korrektion på 25% til det vesttyske marked er ikke uden videre operationel.

Et andet forslag til en korrektion går derfor ud på at forsøge at korrigere for statistikoplægningen fremfor at skønne over markedets fremtidige størrelse. Der findes derfor et udtryk for, hvor meget større det "sande" tyske markedsudtryk (A+B+C+D) er end det faktisk målte (C+D). I tabel 2 ses forholdet mellem disse to størrelser $(A+B+C+D)/(C+D)$. Effekten af statistikoplægningen på det forenede Tysklands import i alt er i 1991 opgjort til 1.31. Forslaget er derfor, at det tyske marked fra 1991 måles som $1.31 \cdot (C+D)$. Dette forslag indebærer dog en antagelse om, at den intratyske handel (A+B) er proportional med det forenede Tysklands import (C+D). Denne antagelse er problematisk ved fx. ændringer i valutakurser, men vi kan vel dårligt komme uden om den. Et andet problem er, at denne korrektion er udregnet for vareimport i alt. På grund af tidnød i forbindelse med opstillingen af ADAM, marts 1995 har det desværre ikke været muligt at indsamle tilsvarende data for industrivarer alene.

Tabel 2. Forholdet mellem det målte og det "sande" tyske marked

	1990	1991	1992	1993	1994
<u>Vesttysk + Østtysk import</u>	1.14	1.31	1.37	1.42	1.45
Forenet tysk import					

Anm. Vareimport i alt. Kilde Ifo-institut.

Fordelen ved at anvende en sådan korrektion med et simpelt niveauskift er, at den er meget enkel, imod den taler argumentet, at vi er et naboland til det tidligere Østtyskland og dermed i længden vil opnå en større andel af det nye marked. Det er dog også muligt, at effekten på markedet kan tænkes at være større på kort end på langt sigt. Den tyske økonomiske monetære og sociale union trådte i kraft 1. juli 1990. Deraf fulgte en konvertering af Ost-mark til D-mark i forholdet 1:1 (for kreditter 2:1). Dette medførte, at østtyskernes opsparede midler blev meget mere værd, og gælden mindsket, samtidig med at varehandelen blev liberaliseret. Denne købekraftsforbedring for østtyskere har medført et voldsomt øget forbrug af vesttyske og importerede varer. Varesammensætningen af denne ekstraordinære efterspørgsel kan have passet særligt godt til profilen af dansk industrieksport. Når denne efterspørgselsstigning alligevel ikke giver udslag i en stigning i importen, var den umiddelbare tanke, at det tidligere Østtysklands import fra COMECON-lande var faldet bort, dette er imidlertid ikke tilfældet. Derimod står det tilbage som en mulighed, at der er sket en forskydning i statshandelen fra industrivarer over mod fx. råvarer, og efterspørgselsstigningen derfor ikke afspejles i de samlede importtal, men det har ikke været muligt at få dette datamæssigt belyst. Dette taler for, at markedet for danske varer er steget betydelig mere på kort sigt end på langt sigt, idet østtyskerne med ét har fået og brugt flere penge i forhold til tidligere på især vesteuropæiske varer.

Estimation af korrektionen er en mulighed

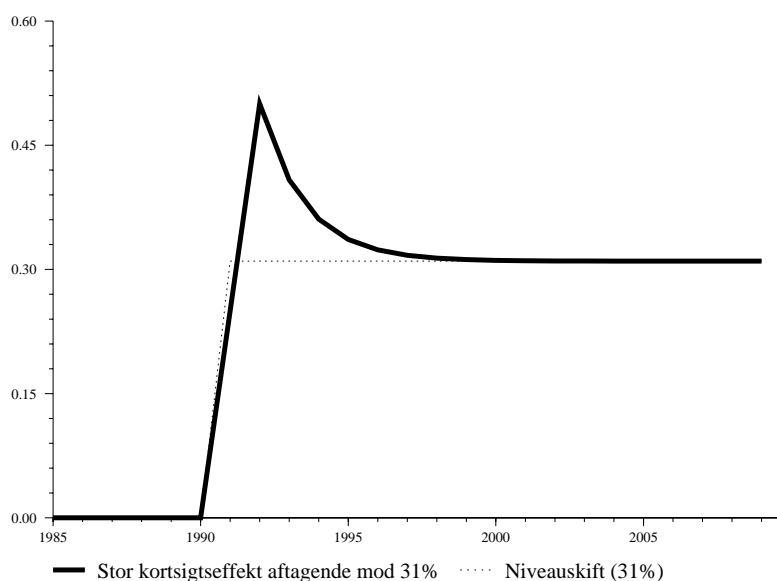
Da det er svært at komme med et entydigt bud på, hvad der sker på kort sigt, kunne man istedet estimere en korrektion. Givet vore estimationer af eksporten af den samlede industrivaregruppe kan vi finde en tilsvarende ligning for eksporten til Tyskland. Vi kan da "vende ligningen om" og finde det markedsudtryk, med hvilket vi ville være i stand til at kunne forklare hele eksporten til Tyskland. Størrelsen af den estimerede korrektion til det oprindelige markedsudtryk for Tyskland kan ses i tabel 3. Markedsudtrykket for det forenede Tyskland (C+D) skal således forhøjes ekstraordinært med ca. 25% i 1991 for ikke at give residualer i ligningen for Tyskland. Man skal dog være varsom med at drage konklusioner på baggrund af estimerne for 1993 og 1994, da eksporttallene er meget usikre. Dette skyldes overgangen til INTRASTAT i forbindelse med gennemførelsen af det indre marked med virkning fra den 1. januar 1993. Som følge af denne usikkerhed findes det bedst *ikke* at estimere udviklingen i 1993 og 1994.

Tabel 3. Størrelse af estimeret korrektion til markedsudtryk

Markedsudtryk Tyskland	1991	1992	1993	1994
korrektion	25%	50%	66%	53%

Anm. Estimerne er usikre for 1993 og 1994.

En mulighed er derfor at korrigere det forenede Tysklands import (C+D) med estimerne for 1991 og 1992 og derefter lade korrektionen være eksponentielt aftagende mod 31%. Det antages her, at den større kortsigtseffekt uddør i år 2000. Fordelen denne korrektion er, at den i de to første år er estimeret, til gengæld er den eksponentielt aftagende udvikling blot et kvalificeret gæt. Herunder ses en illustration af korrektionen med den større kortsigtseffekt og typen med et simpelt niveauskift på 31%.

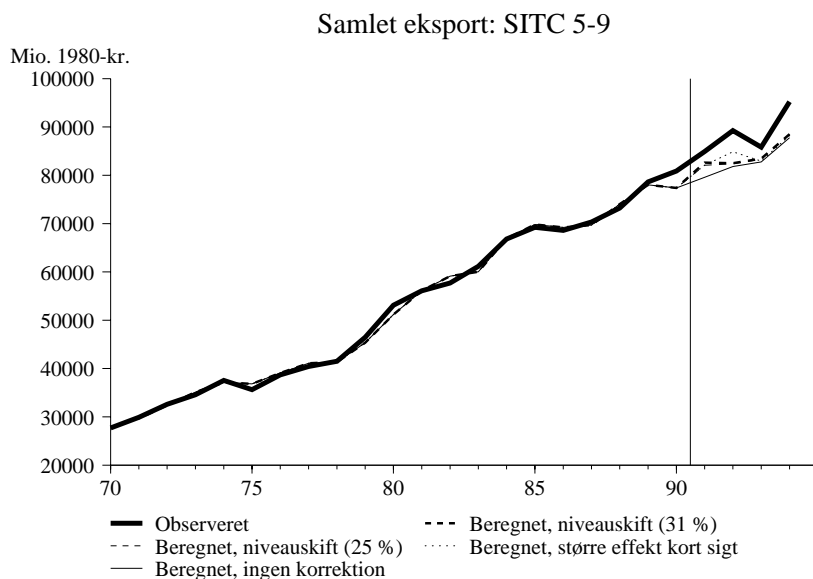
Figur 2. To typer korrektioner i markedsudtrykket for Tyskland

På trods af at det er muligt at estimere sig frem til en korrektion i 1991 og 1992 foretrækkes en mere simpel form for korrektion. Det er således valgt at opjustere væksten i den forenede tyske import af industrivarer i variabelen for markedsudtrykket i 1991 med 31% i ADAM, marts 1995.

Figur 3 viser relationens historiske forklaringssevne efter korrektionstype. Det ses, at formuleringen med større kortsigtseffekt forklarer udviklingen i eksporten af SITC 5–9 i 1991-1992 noget bedre, men at der måske også er brug for en justering af niveauet allerede i 1990. Vælger man at benytte en af typerne med et simpelt niveauskift fremfor typen med større kortsigtseffekt, får

man en marginalt større virkning i længere tid fordi effekten fra fejlkorrigeringsleddet er mindre end effekten fra nedtrapningen af korrektionen i markedsudtrykket. Reelt har dette dog ingen betydning, idet virkningen i relationen allerede fra 1993 er ubetydelig. Korrektionens funktion har derfor mere karakter af en dummy i 1991 og 1992.

Figur 3. Relationens historiske forklaringsevne

4. Fremtidig diskussion af tysklandskorrektionen

Diskussionen, om hvordan man skal lave en korrektion for genforeningen, kunne ses fra en anden vinkel. I stedet for at korrigere den forenede tyske import for perioden efter 1991 kunne man korrigere den vesttyske import for perioden før 1991. Dette giver principielt en mere håndgribelig korrektion, idet man ville korrigere tal, der kendes allerede idag, fremfor at korrigere fremtidige tal som ikke kendes idag. Betragtes den intratyske samhandel som hjemmemarkedsleverancer både før og efter genforeningen, kan korrektionen laves ved at fjerne importen fra Østtyskland fra den vesttyske import før 1991. En enkelt måde at gøre dette på er ved at korrigere den vesttyske import (B+C) for perioden før 1991 med en fast korrektionsfaktor, som er lig andelen af importen fra resten af verden af den samlede import i Vesttyskland i 1990, dvs. $C_{1990}/(B+C)_{1990}$. En mere omhyggelig metode er at trække importen fra Østtyskland fra den samlede import i Vesttyskland i hvert enkelt år før 1991. Fra 1991 er det tyske marked lig den forenede tyske import (C+D).

5. Litteratur

Ifo-institut: *Ifo Digest*, 2/1993, 2/1993, 4/1993, og 2/1995, München.

European Commission Directorate – General for Economic and Financial Affairs: *European Economy, The Economic and Financial situation in Germany*, Reports and Studies, nr. 2 1994.

International Monetary Fund: *German Unification, Economic Issues*, nr. 75 1990.